

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«LA CONVENTION INTERNATIONALE DES DROITS DE L’ENFANT EN
1989»
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΟΥ ΑΝΤΛΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
“CAIRN.INFO”, ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ-ΠΗΓΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ
ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ.

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΡΛΑΦΤΗ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΒΛΑΔΙΤΣΗ

A.M. Ξ2013100

ΚΕΡΚΥΡΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κ. Φωτεινή Καρλάφτη για την πολύτιμη βοήθεια της, καθώς και για τις γνώσεις και τον χρόνο που μου προσέφερε για την εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας.

Θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω και στον κύριο Μιχάλη Πολίτη για την συμμετοχή του στην εξέταση.

Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω την αδερφή μου Μάγδα Βλαδίτση, καθώς και τις φίλες μου Μαρία Ζαχαριάδου, Ευθυμία Θεοδοροπούλου και Σοφία Πασχάλογλου που με στήριξαν ψυχικά κατά την εκπόνηση αυτής της εργασίας. Τέλος, το πιο μεγάλο ευχαριστώ, το οφείλω στους γονείς μου Δημήτριο και Παναγιώτα που στάθηκαν δίπλα μου και με στήριξαν όλα αυτά τα χρόνια , κάνοντας πολλές «θυσίες» από την αρχή της εισαγωγής μου στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας μέχρι και σήμερα.

«LA CONVENTION INTERNATIONALE DES DROITS DE L'ENFANT EN 1989»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΟΥ ΑΝΤΛΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ “CAIRN.INFO”, ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ-ΠΗΓΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

•ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 4
•ΚΥΡΙΟ ΣΩΜΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΕ ΔΙΠΛΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ)	σελ. 4-20
•ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	σελ. 20
•ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ. 20
•1. ΕΠΟΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ	σελ. 20
•2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΦΕΤΗΡΙΑΣ	σελ. 21
•ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	σελ. 23
•α) Σημασιολογικά και μορφολογικά προβλήματα κατά τη διαδικασία του μεταφραστικού έργου	σελ. 23
•β) Εξωγλωσσικά προβλήματα και προβλήματα μετάφρασης	σελ. 24
γ) Γραμματικά και συντακτικά προβλήματα	σελ. 24
δ) Λεξιλογικά προβλήματα	σελ. 24
•3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ	σελ. 25
•ΕΠΙΛΟΓΟΣ	σελ. 27
•ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ. 28

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας, μετά από συζήτηση με την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κ. Φωτεινή Καρλάφτη αποφασίσαμε από κοινού την εκπόνηση δυο ειδικών (νομικών) κειμένων, με γλώσσες εργασίας από την γαλλική γλώσσα προς την ελληνική με θεματικό πλαίσιο τα δικαιώματα των παιδιών. Ως εκ τούτου, εντόπισα τα παρακάτω κείμενα που αφορούν τη Διεθνή Σύμβαση, τα οποία αναφέρονται στα δικαιώματα των παιδιών και την υποστήριξη της γονικής μέριμνας, αποσκοπώντας με αυτόν τον τρόπο στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των παιδιών. Αφού πήρα την έγκριση των αρμόδιων καθηγητών, ξεκίνησε η εκπόνηση της εργασίας με την διαδικασία της μετάφρασης, η οποία παρουσιάζεται παρακάτω.

ΚΥΡΙΟ ΣΩΜΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΕ ΔΙΠΛΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ)

La Convention internationale des droits de l'enfant (Cide) tout entière a pour objet d'assurer le bien-être de l'enfant, entendu au sens large du terme. Le but et l'esprit de ce traité consistent à adapter les droits de l'Homme à l'enfant, en tenant compte de la spécificité de celui-ci, tout en lui conférant des droits particuliers. Le processus d'élaboration de la Cide, qui a abouti à son adoption le 20 novembre 1989, démontre l'effort accompli pour lui conférer un caractère universel. À ce jour, tous les États du monde ont ratifié le traité, à l'exception des États-Unis et de la Somalie. L'article 3-1 de la Convention, qui consacre la primauté de l'intérêt supérieur de l'enfant, est notamment destiné à consacrer le bien-être de l'enfant comme valeur primordiale dans tous les États signataires.

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ), στο σύνολό της, στοχεύει στην εξασφάλιση της ευημερίας του παιδιού, υπό την ευρύτερη έννοια του όρου. Ο σκοπός και το πνεύμα αυτής της Σύμβασης είναι η προσαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο παιδί, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα του παιδιού και παρέχοντάς του ειδικά δικαιώματα. Η διαδικασία σύνταξης της ΔΣΔΠ, που οδήγησε στην έκδοσή της στις 20 Νοεμβρίου 1989, αποδεικνύει την προσπάθεια που καταβάλλεται προκειμένου να γίνει καθολική. Μέχρι σήμερα, όλες οι χώρες του κόσμου έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση, με εξαίρεση τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Σομαλία. Το άρθρο 3-1 της Σύμβασης, το οποίο καθιερώνει την υπεροχή των υπέρτατων συμφερόντων του παιδιού, αποσκοπεί ειδικότερα στην καθιέρωση της ευημερίας του παιδιού ως πρωταρχική αξία σε όλα τα υπογράφοντα κράτη.

La reconnaissance d'un droit de l'enfant à un niveau de vie suffisant

Le bien-être de l'enfant, entendu au sens plus restreint de la satisfaction de ses besoins matériels, est plus précisément l'objet de quelques dispositions de la Cide, ce qui permet d'affirmer que le traité consacre un droit de l'enfant au bien-être, entendu comme le droit pour l'enfant de vivre dans des conditions matérielles nécessaires à son développement. La disposition essentielle de la Convention permettant d'assurer son bien-être est certainement son article 27, selon lequel « *les États parties reconnaissent le droit de tout enfant à un niveau de vie suffisant pour permettre son développement physique, mental, spirituel, moral et social* »

Le développement et l'avenir de l'enfant étant subordonnés à la satisfaction de ses besoins vitaux, lesquels sont particuliers en quantité et en qualité, la reconnaissance d'un droit spécifique de l'enfant à un niveau de vie suffisant était indispensable. L'article 27 érige en droit spécifique de l'enfant le droit à un niveau de vie suffisant tel qu'il est consacré pour toute personne par l'article 11 du Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels de 1976

Cette disposition est construite comme plusieurs autres articles de la Convention : elle consacre tout d'abord un droit de l'enfant, en l'occurrence à un niveau de vie suffisant, que les États reconnaissent, pour ensuite imposer à ceux-ci de prendre les mesures nécessaires à sa réalisation. En effet, il ne s'agit pas seulement, comme pour toute personne, d'assurer le minimum pour vivre dans des conditions décentes mais également de permettre le développement physique, mental, spirituel, moral et social de l'enfant. Le Conseil d'État a affirmé que l'article 27-1 de la Convention fait partie

Η αναγνώριση του δικαιώματος του παιδιού για ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο

Η ευημερία του παιδιού, κατανοητή με τη στενότερη έννοια της ικανοποίησης των υλικών αναγκών του, αποτελεί πιο συγκεκριμένα αντικείμενο ορισμένων διατάξεων της ΔΣΔΠ, γεγονός που επιβεβαιώνει, ότι η Σύμβαση αφιερώνεται στο δικαίωμα του παιδιού για ευημερία, το οποίο νοείται ως το δικαίωμα του παιδιού να ζήσει σε υλικές συνθήκες, απαραίτητες για την ανάπτυξή του. Η βασική διάταξη της Σύμβασης για την εξασφάλιση της ευημερίας της είναι ασφαλώς το άρθρο 27, σύμφωνα με το οποίο, «*τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε παιδιού για ένα βιοτικό επίπεδο κατάλληλο για τη σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού*» .

Καθώς η ανάπτυξη και το μέλλον του παιδιού υποτάσσεται στην ικανοποίηση των ζωτικών του αναγκών, οι οποίες είναι ιδιαίτερες σε ποσότητα και ποιότητα, είναι απαραίτητη η αναγνώριση ενός συγκεκριμένου δικαιώματος του παιδιού για ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο. Το άρθρο 27 ορίζει ως ειδικό δικαίωμα του παιδιού, το δικαίωμα για ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Διεθνούς Συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα του 1976.

Η διάταξη αυτή έχει συνταχθεί όπως πολλά άλλα άρθρα της Σύμβασης: καθιερώνει πρώτα από όλα το δικαίωμα του παιδιού εν προκειμένω για ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο, το οποίο αναγνωρίζεται από τα συμβαλλόμενα κράτη , για να επιβληθούν έπειτα αυτά τα αναγκαία μέτρα για την υλοποίησή του. Πράγματι, δεν πρόκειται μόνο για την εξασφάλιση του ελαχίστου ορίου για να ζήσει σε αξιοπρεπείς συνθήκες, αλλά και να επιτραπεί η σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική και

des « *stipulations, qui ne produisent pas d'effets directs à l'égard des particuliers* », ce qui signifie qu'un enfant ne pourrait pas invoquer directement ce texte devant un juge et que l'article 27-1 n'impose d'obligations qu'aux États.

Cette analyse est cependant discutable dès lors que le texte formule un droit de l'enfant. Le dernier alinéa de l'article 27 fait des parents de l'enfant les premiers débiteurs de son droit à un niveau de vie suffisant, à travers l'obligation alimentaire, et impose aux États de mettre en place un système de recouvrement forcé des pensions alimentaires, y compris lorsque le débiteur réside dans un autre État, ce qui est le cas en France et en Europe.

Texte de compromis et texte pragmatique, la Cide en général, et l'article 27 en particulier, contiennent des réserves spécifiquement destinées aux pays dont le développement économique rendrait illusoire une obligation d'assurer un niveau de vie suffisant à tous les enfants. L'obligation pour les États parties d'adopter les mesures appropriées pour aider les parents à satisfaire ce droit de l'enfant tient compte des conditions nationales et des moyens des pays. Le texte précise que l'aide de l'État peut revêtir la forme d'une assistance matérielle et de programmes d'appui, notamment en ce qui concerne l'alimentation, le vêtement et le logement, la santé faisant l'objet d'un article spécifique.

Parce qu'il constitue l'un des moyens essentiels d'assurer à l'enfant un niveau de vie suffisant, l'article 26 de la Cide qui consacre le droit de l'enfant à la sécurité sociale doit être considéré comme le corollaire de l'article 27. Construit sur le même modèle que celui-ci, l'article 26 dispose dans son premier alinéa : « Les

κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, πράγμα που ισχύει για κάθε άτομο. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δήλωσε ότι το άρθρο 27- 1 της Σύμβασης αποτελεί μέρος «των διατάξεων, οι οποίες δεν προκαλούν άμεσες επιπτώσεις προς τους ιδιώτες». Αυτό σημαίνει ότι ένα παιδί δεν θα μπορούσε να επικαλεστεί άμεσα αυτό το κείμενο ενώπιον δικαστή και ότι κατά το άρθρο αυτό επιβάλλονται μόνο υποχρεώσεις στα κράτη.

Ωστόσο, αυτή η ανάλυση είναι αμφισβητήσιμη, διότι το κείμενο διατυπώνει το δικαίωμα του παιδιού. Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 27 καθιστά τους γονείς του παιδιού πρώτους οφειλέτες του δικαιώματός του για επαρκές βιοτικό επίπεδο, μέσω της υποχρέωσης της διατροφής, και επιβάλλει στα κράτη να θεσπίσουν ένα σύστημα αναγκαστικής είσπραξης των συντάξεων, εφόσον ο οφειλέτης ζει σε άλλο κράτος. Αυτή είναι περίπτωση που συμβαίνει στη Γαλλία και στην Ευρώπη.

Στο κείμενο του συμβιβασμού και στο πραγματευτικό κείμενο, η ΔΣΔΠ εν γένει και στο άρθρο 27, ειδικότερα, υπάρχουν επιφυλάξεις για τις χώρες, των οποίων η οικονομική ανάπτυξη θα καθιστούσε απατηλή την υποχρέωση να εξασφαλίσουν ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης για όλα τα παιδιά. Η υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθήσουν τους γονείς να εκπληρώσουν αυτό το δικαίωμα του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες και τα μέσα των χωρών. Το κείμενο ορίζει ότι οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να λάβουν τη μορφή προγραμμάτων υλικής βοήθειας και υποστήριξης, ιδίως όσον αφορά τα τρόφιμα, τα είδη ένδυσης, τη στέγαση και την υγεία που υπόκειται σε ένα συγκεκριμένο άρθρο .

Καθώς αποτελεί ένα από τα βασικά μέσα για την εξασφάλιση ενός επαρκούς

États parties reconnaissent à tout enfant le droit de bénéficier de la sécurité sociale, y compris les assurances sociales, et prennent les mesures nécessaires pour assurer la pleine réalisation de ce droit en conformité avec leur législation nationale ». Consacrant expressément le droit de l'enfant de bénéficier de la sécurité sociale, affirmé par d'autres textes internationaux et européens, ce texte, dont on peut penser qu'il pourrait être directement invoqué devant les juridictions nationales nonobstant l'avis contraire du Conseil d'État, enjoint également aux États de prendre les mesures nécessaires à la réalisation de ce droit.

La portée du droit de l'enfant à un niveau de vie suffisant

La portée du droit à un niveau de vie suffisant, notamment en ce qui concerne les obligations que ce droit fait peser sur les États parties à la Cide, peut être mesurée à travers les observations finales du Comité international des droits de l'enfant. Ces observations contiennent le plus souvent une rubrique Niveau de vie / Protection sociale dans laquelle le comité évalue la mise en œuvre des articles 26 et 27 de la Cide. Le Comité a tenu à souligner à plusieurs reprises qu'un niveau de vie adéquat est essentiel pour le développement physique, psychologique, spirituel, moral et social de l'enfant et que la pauvreté des enfants influe aussi sur le taux de mortalité infantile, l'accès à la santé et à l'éducation des enfants, ainsi que sur leur qualité de vie.

En 2009, le Comité a salué l'intention du gouvernement français de mettre fin à la pauvreté des enfants d'ici à 2020, notamment par l'allocation de ressources supplémentaires à la Caisse nationale des Allocations familiales (Cnaf). Le Comité reste cependant préoccupé par le nombre élevé d'enfants vivant dans la pauvreté. Il

επιπέδου διαβίωσης στο παιδί, το άρθρο 26 της ΔΣΔΠ, που κατοχυρώνει το δικαίωμα του παιδιού για κοινωνική ασφάλιση, πρέπει να θεωρηθεί ως συνέπεια του άρθρου 27. Βασισμένο στο ίδιο υπόδειγμα όπως αυτό, το άρθρο 26 ορίζει στο πρώτο εδάφιο: «*Τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί το δικαίωμα να επωφελείται της κοινωνικής ασφάλισης και λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν την πλήρη υλοποίηση αυτού του δικαιώματος σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία*». Ρητώς κατοχυρώνει το δικαίωμα του παιδιού να επωφεληθεί από την κοινωνική ασφάλιση, όπως επιβεβαιώνεται σε άλλα ευρωπαϊκά και Διεθνή κείμενα. Αυτό το κείμενο, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί, ότι θα μπορούσε να επικαλεστεί κανείς άμεσα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, παρά την αντίθετη γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας, επιτάσσει προσθέτως, ότι τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την υλοποίηση αυτού του δικαιώματος.

Το πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος του παιδιού για ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο

Το πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος για επαρκές βιοτικό επίπεδο, ιδίως όσον αφορά τις υποχρεώσεις που επιβάλλει αυτό το δικαίωμα στα συμβαλλόμενα κράτη της ΔΣΔΠ, μπορεί να μετρηθεί μέσω των τελικών παρατηρήσεων της Διεθνούς Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αυτές οι παρατηρήσεις περιέχουν συχνότερα ένα τμήμα διαβίωσης / κοινωνικής προστασίας, στο οποίο η επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή των άρθρων 26 και 27 της ΔΣΔΠ. Η Επιτροπή τονίζει επανειλημμένα ότι ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο είναι απαραίτητο για τη σωματική, ψυχολογική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού και ότι η παιδική φτώχεια

s'inquiète du taux de pauvreté sensiblement plus élevé chez les enfants issus de l'immigration et vivant dans les banlieues que dans le reste de la population. S'il reconnaît les efforts déployés par la France pour s'attaquer au phénomène des logements insalubres, il regrette le retard pris dans l'application du nouveau droit opposable au logement, ainsi que par l'insuffisance des crédits budgétaires alloués à sa mise en œuvre.

En 2004, le Comité avait recommandé à la France de ne pas subordonner le versement des allocations familiales aux modalités de l'entrée de l'enfant sur le territoire français. La Cour de cassation considère d'ailleurs, au visa des articles 8 et 14 de la Convention européenne des droits de l'Homme, que *« le fait de subordonner à la production d'un justificatif le bénéfice des prestations familiales, porte une atteinte disproportionnée au principe de non-discrimination et au droit à la protection de la vie privée familiale » et ce, malgré l'intervention d'une loi de 2006 qui impose la preuve de l'entrée régulière des enfants dans le cadre de la procédure de regroupement familial pour pouvoir bénéficier des allocations familiales. Une délibération de la Halde, du 29 septembre 2008, a considéré, comme la Cour de cassation, que le refus de verser des prestations sociales aux enfants étrangers qui ne peuvent justifier des conditions de leur entrée en France est discriminatoire, seule la régularité du séjour pouvant être exigée. La Défenseure des droits de l'enfant a également demandé, en se fondant sur la Cide, la modification de l'article 512-2.*

La mise en œuvre de la Convention internationale des droits de l'enfant ne saurait évidemment permettre, en elle-même, de garantir à tous les enfants des conditions de vie correctes. Il n'en reste pas moins que son application, sous la

επηρεάζει επίσης το ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας, την πρόσβαση στην παιδική υγεία, στην εκπαίδευση και στην ποιότητα ζωής.

Το 2009, η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για την πρόθεση της γαλλικής κυβέρνησης να βάλει ένα τέλος στην παιδική φτώχεια μέχρι το 2020, συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας πρόσθετων πόρων στο Εθνικό Ταμείο Οικογενειακών Επιδομάτων. Η Επιτροπή εξακολουθεί, ωστόσο, να ανησυχεί για τον υψηλό αριθμό των παιδιών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Ανησυχεί για το σημαντικά υψηλότερο ποσοστό φτώχειας μεταξύ των παιδιών μεταναστευτικού υπόβαθρου που ζουν στα προάστια από ό,τι στον υπόλοιπο πληθυσμό. Αν και αναγνωρίζει τις προσπάθειες της Γαλλίας για την αντιμετώπιση του φαινομένου των ανθυγιεινών στεγάσεων, εκφράζει τη λύπη της για την καθυστέρηση της εφαρμογής του αντιτάξιμου δικαιώματος στην κατοικία, καθώς και την ανεπάρκεια του προϋπολογισμού που διατίθεται για την εφαρμογή της. Το 2004, η επιτροπή συνέστησε στη Γαλλία να μην εξαρτήσει την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων από την είσοδο του παιδιού στο γαλλικό έδαφος. Το Ανώτατο Δικαστήριο θεωρεί, επιπροσθέτως, σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ότι *« το γεγονός ότι η παροχή των οικογενειακών παροχών εξαρτάται από την προσκόμιση αποδείξεων, που προσβάλλει κατά τρόπο δυσανάλογο την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής οικογενειακής ζωής »*. Παρά την παρέμβαση ενός νόμου το 2006, ο οποίος επιβάλλει την απόδειξη της τακτικής εισόδου των παιδιών στο πλαίσιο της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης προκειμένου να πληρούν τις προϋποθέσεις των οικογενειακών παροχών. Η σύσκεψη της Halde, στις 29 Σεπτεμβρίου 2008, θεώρησε, όπως και το

surveillance du Comité des droits de l'enfant des Nations Unies, permet de donner un fondement incontournable à la recherche de nouveaux moyens de lutte contre la pauvreté des enfants ainsi que contre les discriminations, de droit ou de fait, dont les enfants placés dans des conditions de vie difficiles sont susceptibles de faire l'objet.	Ανώτατο Δικαστήριο, ότι η άρνηση των κοινωνικών παροχών σε αλλοδαπά παιδιά που δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τις συνθήκες εισόδου τους στη Γαλλία, εισάγει διακρίσεις και μόνο η κανονικότητα της διαμονής μπορεί να απαιτηθεί. Ο Υπερασπιστής των Δικαιωμάτων του Παιδιού ζήτησε επιπλέον, βάσει της ΔΣΔΠ, την τροποποίηση του άρθρου 512-2. Η εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού δεν μπορεί από μόνη της να εγγυηθεί σε όλα τα παιδιά ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Ωστόσο, η εφαρμογή της, υπό την εποπτεία της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, παρέχει μια ουσιαστική βάση για την αναζήτηση νέων τρόπων καταπολέμησης της παιδικής φτώχειας και των διακρίσεων, νομικών ή πραγματικών, των οποίων τα παιδιά σε δύσκολες συνθήκες διαβίωσης είναι πιθανό να υποστούν.
Soutenir la fonction parentale dans l'intérêt des enfants : de la théorie aux instruments <u>Par Marine Boisson</u> Sociologue <i>Le traitement d'un certain nombre de questions sociales, telles que l'échec scolaire ou la délinquance juvénile, passe aujourd'hui par un soutien aux parents dans leurs fonctions. Cette réorientation de l'action sociale interroge la prise en compte par les professionnels de la variabilité des conditions d'exercice de la fonction parentale, la connaissance des publics ainsi que la question de l'évaluation des dispositifs.</i> Mieux satisfaire aux intérêts de l'enfant et de la collectivité en intervenant	Υποστήριξη της γονικής μέριμνας προς το συμφέρον των παιδιών: από τη θεωρία έως τα μέσα <u>Από τη Marine Boisson</u> Κοινωνιολόγος <i>Η αντιμετώπιση ορισμένων κοινωνικών ζητημάτων, όπως η σχολική αποτυχία ή η εγκληματικότητα ανηλίκων, συμπεριλαμβάνει τώρα την υποστήριξη των γονέων στα καθήκοντά τους. Αυτός ο αναπροσανατολισμός της κοινωνικής δράσης, τίθεται ως ζήτημα από τους επαγγελματίες της μεταβλητότητας των συνθηκών για την άσκηση της γονικής λειτουργίας, τη γνώση των κοινών, καθώς και το θέμα της αξιολόγησης των διατάξεων.</i> Η σημερινή φιλοδοξία για την υποστήριξη της γονικής μέριμνας,

directement auprès des parents dans l'exercice de leurs responsabilités éducatives résume l'ambition actuelle du soutien à la fonction parentale. Comme levier de réduction des facteurs de risque et de promotion des facteurs de protection dans la sphère familiale, il vise à maintenir ou conforter les parents, même vulnérabilisés, dans une position de « premier responsable » du bien-être et de la réussite éducative de leur enfant.	συνοψίζει την καλύτερη εκπλήρωση των συμφερόντων του παιδιού και της κοινότητας, με την άμεση συνεργασία με τους γονείς κατά την άσκηση των εκπαιδευτικών ευθυνών τους. Στοχεύει στη διατήρηση ή την ενίσχυση των γονέων, ακόμη και όντας ευάλωτοι, ως «μοχλός» για τη μείωση των παραγόντων κινδύνου και της προώθησης των παραγόντων της προστασίας της οικογενειακής σφαίρας. Κατέχουν τη θέση των "κυρίων υπευθύνων» για την ευημερία και την επιτυχία της εκπαίδευσης του παιδιού τους.
Atteindre l'enfant par une stratégie de soutien des familles dans leurs tâches éducatives Cette inspiration générale est un axe principal des recommandations des organisations internationales et des institutions européennes en matière d'enfance et de jeunesse depuis une vingtaine d'années. La Convention internationale sur les droits de l'enfant (Cide), adoptée par l'Assemblée générale des Nations Unies en 1989, est ainsi venue consacrer l'idée que le soutien à la fonction parentale est le premier levier d'action pour satisfaire l'intérêt de l'enfant. Si la Cide établit l'enfant comme détenteur de droits, elle stipule également que la responsabilité d'élever l'enfant et d'assurer son développement incombe au premier chef aux parents, ces derniers devant avant tout être guidés par l'intérêt supérieur de l'enfant (article 18). Ce même article peut être interprété comme un article de « provision » : il faciliterait moins la mise en cause de la responsabilité des parents qu'il n'imposerait aux États des obligations actives de soutien à leur égard. Les autorités publiques sont ainsi invitées à ne pas se limiter à la garantie des droits de l'enfant – le cas échéant, contre son milieu familial – mais à reconnaître les responsabilités des parents et à les soutenir afin de leur	Προσέγγιση του παιδιού με μια στρατηγική υποστήριξης των οικογενειών στα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα Αυτή η γενική έμπνευση αποτελεί κύριο μέλημα των συστάσεων των Διεθνών οργανισμών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων στον τομέα των παιδιών και της νεολαίας εδώ και είκοσι χρόνια. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ) που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1989, αναγνώρισε ότι η στήριξη της γονικής μέριμνας αποτελεί τον κύριο μοχλό για την ικανοποίηση του συμφέροντος του παιδιού. Αν η ΔΣΔΠ καθιστά το παιδί κάτοχο δικαιωμάτων, ορίζει επίσης ότι υπεύθυνοι για το ανάθρεμμα του παιδιού και την εξασφάλιση της περαιτέρω ανάπτυξής του είναι οι γονείς, οι οποίοι πάνω από όλα καθοδηγούνται από τα συμφέροντα του παιδιού (άρθρο 18). Το ίδιο άρθρο μπορεί να ερμηνευθεί ως άρθρο "πρόβλεψη" : θα διευκόλυνε λιγότερο την αμφισβήτηση της ευθύνης των γονέων από ό, τι θα επέβαλε υποχρεώσεις ενεργού στήριξης στα κράτη. Συνεπώς, οι δημόσιες αρχές καλούνται να μην περιοριστούν στην εγγύηση των δικαιωμάτων του παιδιού - κατά περίπτωση, ενάντια στο

permettre d'élever leurs enfants (« *droit à recevoir un soutien approprié des autorités publiques dans l'exercice des fonctions parentales* »)

Cette perspective est reprise et approfondie dans la recommandation du Conseil de l'Europe relative aux politiques visant à soutenir une parentalité positive (2006) qui suggère aux gouvernements des États membres « *de reconnaître le caractère essentiel des familles et de la fonction parentale et de créer les conditions nécessaires à une parentalité positive qui tienne compte des droits et des intérêts supérieurs de l'enfant* » par « *toutes les mesures appropriées, législatives, administratives, financières et autres* ». La recommandation souligne, notamment, qu'au regard des « *changements sociaux actuels* », « *la parentalité, tout en restant liée à l'intimité familiale, devrait être considérée comme un domaine relevant aussi de politiques publiques* » : outre les mesures de politique familiale générale, sont préconisés des services dédiés de soutien aux parents (centres et services locaux, lignes téléphoniques d'aide, programmes éducatifs et de soutien pour les parents, développement de la coopération entre écoles et parents), renforcés pour les parents à risque d'exclusion sociale. L'hypothèse d'une fréquence plus élevée de parents en difficultés éducatives est ici sous-jacente, en lien avec les nouvelles réalités sociales constatées : développement de la précarité socio-économique, instabilité des liens conjugaux, monoparentalité, installation permanente des migrants et de leurs familles, autonomisation précoce des jeunes et montée des exigences scolaires, etc. La généralisation de la problématique du soutien à la fonction parentale apparaît comme le fait d'un ajustement de l'action publique aux transformations récentes de la famille et

οικογενειακό τους υπόβαθρο - αλλά να αναγνωρίσουν τις ευθύνες των γονέων και να τις στηρίξουν ώστε να μπορέσουν να αναθρέψουν τα παιδιά τους («δικαίωμα να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη από τις δημόσιες αρχές κατά την άσκηση των γονικών καθηκόντων»).

Αυτή η προοπτική επανέρχεται και πάλι στη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τις πολιτικές υπέρ της θετικής γονικής μέριμνας (2006), η οποία προτείνει στις κυβερνήσεις των συμβαλλόμενων κρατών: «να αναγνωρίσουν τον ουσιώδη χαρακτήρα των οικογενειών και τη λειτουργία των γονέων και να δημιουργήσουν προϋποθέσεις για θετική γονική μέριμνα, που λαμβάνει υπόψη τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του παιδιού με» όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, οικονομικά και άλλα μέτρα. Η σύσταση υπογραμμίζει, ειδικότερα, ότι υπό το πρίσμα των « σημερινών κοινωνικών αλλαγών», «η γονική μέριμνα, παραμένοντας συνδεδεμένη με την οικογενειακή οικειότητα, πρέπει να θεωρηθεί ως τομέας δημόσιας τάξης» : εκτός από τα γενικά μέτρα οικογενειακής πολιτικής, συνιστώνται ειδικές υπηρεσίες γονικής υποστήριξης (τοπικά κέντρα και υπηρεσίες, τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα υποστήριξης γονέων, ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ σχολείων και γονέων), ενισχυμένα για τους γονείς που διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Η υπόθεση υψηλής συχνότητας των γονέων με εκπαιδευτικές δυσκολίες εδώ, είναι υποκειμενική σε σχέση με τη νέα κοινωνική πραγματικότητα που παρατηρήθηκε : ανάπτυξη της κοινωνικό-οικονομικής ανασφάλειας, αστάθεια των συζυγικών σχέσεων, πατρότητα, μόνιμη εγκατάσταση των μεταναστών και των οικογενειών τους, πρόωρη αυτονομία των νέων και αύξηση

reflète une préoccupation nouvelle quant à l'action éducative des familles (démission, défaillance ou difficultés).

Renforcer les pères, et plus souvent les mères, dans leur rôle de parent

Ces perspectives internationales ont rencontré un terrain particulièrement favorable en France, qui présente une tradition déjà longue en matière d'éducation familiale et d'accompagnement des relations enfants-parents. La France s'est caractérisée, dès l'entre-deux guerres, par l'existence d'un mouvement « familialiste » intéressé par l'amélioration des modalités concrètes d'exercice de l'autorité parentale (voir la création de l'École des parents en 1929) (Ohayon, 2000). L'adhésion aux approches psychanalytiques et aux théories psychologiques du développement de l'enfant ont par la suite constitué un terreau favorable à un renouveau de l'aide à la parentalité sur des bases plus professionnalisées. L'ouverture à la fin des années 1970, sous l'impulsion de Françoise Dolto, des premières « Maisons vertes » (lieux pour l'accueil des jeunes enfants et de leurs parents) en est une illustration privilégiée. Enfin, à partir de la fin des années 1980, en parallèle à la montée du divorce, les promoteurs de la médiation familiale (dont les associations animatrices des Points rencontre enfants-parents pour la reprise et le maintien des liens familiaux) sont venus compléter l'offre à destination des parents. Sous l'influence de la Cide, l'argumentaire pour l'accompagnement de la parentalité et des liens familiaux s'est depuis placé très directement sous l'égide de l'intérêt supérieur de l'enfant.

Dans le contexte « familialiste » de la société française, l'idée de renforcer les

των εκπαιδευτικών απαιτήσεων κλπ. Η γενίκευση του προβλήματος της υποστήριξης της πατρότητας φαίνεται να οφείλεται σε μια προσαρμογή δημόσιας δράσης στις πρόσφατες αλλαγές της οικογένειας και αντανakλούσε μια νέα ανησυχία σχετικά με την εκπαιδευτική ενέργεια των οικογενειών (παραίτηση, αποτυχία ή δυσκολίες).

Ενίσχυση των πατεράδων, και πιο συχνά των μητέρων, στο ρόλο τους ως γονείς

Αυτές οι διεθνείς προοπτικές ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκές στη Γαλλία, με μακρά παράδοση οικογενειακής εκπαίδευσης και υποστήριξης για σχέσεις παιδιών-γονέων. Η Γαλλία χαρακτηρίστηκε, από τη μεσοπολεμική περίοδο, από την ύπαρξη ενός «οικογενειακού» κινήματος που ενδιαφέρεται να βελτιώσει τις συγκεκριμένες μεθόδους άσκησης της γονικής εξουσίας (βλέπε τη δημιουργία της Σχολής γονέων το 1929) (Ohayon, 2000). Η τήρηση των ψυχαναλυτικών προσεγγίσεων και των ψυχολογικών θεωριών της παιδικής ανάπτυξης έδωσε στη συνέχεια ένα εύφορο έδαφος για μια αναβίωση της στήριξης των γονέων σε πιο επαγγελματική βάση. Το άνοιγμα των πρώτων «Πράσινων σπιτιών» (χώροι υποδοχής μικρών παιδιών και των γονέων τους) στα τέλη της δεκαετίας του '70, υπό την ηγεσία της Françoise Dolto, αποτελεί μια εικόνα των προνομίων. Τέλος, από τα τέλη της δεκαετίας του 1980, παράλληλα με την άνοδο του διαζυγίου, προστέθηκαν οι υποστηρικτές της οικογενειακής διαμεσολάβησης (συντονιστών των σημείων «συνάντησης» γονέα-παιδιού για την ανάκτηση και τη διατήρηση των οικογενειακών δεσμών) ήρθαν να συμπληρώσουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες προς τους γονείς. Κάτω από την επιρροή της ΔΣΔΠ, το επιχείρημα που συνοδεύει τους γονείς και τους οικογενειακούς δεσμούς από τότε έχει τοποθετηθεί πολύ άμεσα υπό την αιγίδα

pères, et plus souvent les mères, dans leur rôle de parent n'est pas une idée nouvelle. Un tournant a toutefois été effectué dans les années 1990 et 2000, dès lors que ces initiatives, qui relevaient pour l'essentiel de la société civile, ont trouvé un relais et une reconnaissance par les pouvoirs publics et la branche famille. Cette évolution traduit une réorientation de l'action publique. D'une stratégie de prise en charge essentiellement professionnelle et institutionnelle des difficultés de l'enfance et de la jeunesse, une transition s'opérerait – du moins en théorie - vers une stratégie d'aide et de soutien à un cercle élargi de familles dans leurs tâches éducatives, dès lors qu'elle sont, temporairement ou plus durablement, déstabilisées par des facteurs qu'elles maîtrisent peu ou mal. Cet intérêt pour la parentalité, risque et remède, est partagé par une majorité de pays de l'OCDE (Organisation de coordination et de développement économiques). Que l'on considère l'action publique en France, mais aussi en Belgique, au Royaume-Uni ou aux États-Unis, il est de plus en plus établi que la prévention de nombreuses questions sociales, telles que l'échec scolaire, l'inadaptation psychologique et sociale de certains enfants et adolescents ou la délinquance et les incivilités juvéniles, appelle une réorientation de l'action sociale en direction des familles. Au-delà de la prise en compte par les pouvoirs publics des dynamiques récentes de transformation de la vie familiale, les stratégies de soutien à la fonction parentale trouvent une justification décisive dans la mise en évidence des limites ou des échecs des stratégies de compensation des inégalités précoces de développement constatées chez les jeunes générations.	των υπέρτατων συμφερόντων του παιδιού. Στο «οικογενειακό» πλαίσιο της γαλλικής κοινωνίας, η ιδέα της ενίσχυσης των πατεράδων, και πιο συχνά των μητέρων, στο ρόλο τους ως γονείς δεν είναι μια νέα ιδέα. Εντούτοις, η δεκαετία του 1990 και η δεκαετία του 2000 αποτέλεσαν ένα σημείο καμπής, δεδομένου ότι αυτές οι πρωτοβουλίες, οι οποίες αποτελούσαν ουσιαστικά την ευθύνη της κοινωνίας των πολιτών, εντόπισαν στήριγμα και αναγνώριση από τις δημόσιες αρχές και τον οικογενειακό κλάδο. Αυτή η εξέλιξη αντικατοπτρίζει έναν αναπροσανατολισμό της δημόσιας δράσης. Από μια στρατηγική κυρίως επαγγελματικής και θεσμικής φροντίδας των δυσκολιών της παιδικής ηλικίας και της νεολαίας, θα πραγματοποιηθεί μια - τουλάχιστον θεωρητική - μετάβαση σε μια στρατηγική βοήθειας και στήριξης των εκπαιδευτικών καθηκόντων ενός ευρύτερου κύκλου οικογενειών, εφόσον είναι, προσωρινά ή πιο μόνιμα, αποσταθεροποιημένα από παράγοντες που ελέγχουν ελαχίστως ή ανεπαρκώς. Αυτό το ενδιαφέρον για τη γονική μέριμνα, τον κίνδυνο και τη θεραπεία, υπάρχει από την πλειοψηφία των χωρών του Οργανισμού Οικονομικού Συντονισμού και Ανάπτυξης. Όσον αφορά τη δημόσια δράση στη Γαλλία, αλλά και στο Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο ή τις Ηνωμένες Πολιτείες, γίνεται όλο και πιο σαφές ότι η πρόληψη πολλών κοινωνικών θεμάτων, όπως η ψυχολογική και κοινωνική δυσλειτουργία ορισμένων παιδιών και εφήβων ή η εγκληματικότητα και η κακομεταχείριση των ανηλίκων, απαιτεί αναπροσανατολισμό της κοινωνικής δράσης προς τις οικογένειες. Πέρα από την ενσωμάτωση της πρόσφατης δυναμικής του μετασχηματισμού της οικογενειακής ζωής από τις δημόσιες αρχές, οι στρατηγικές στήριξης της πατρότητας είναι καθοριστικές για την αιτιολόγηση, οι περιορισμοί ή οι
---	---

Les limites des stratégies compensatrices alimentent l'intérêt pour les stratégies préventives

Les difficultés de l'action publique à corriger – par l'école, la solidarité, voire la protection de l'enfance - la divergence très précoce des trajectoires argument nettement en faveur de stratégies plus préventives, dont le soutien à la fonction parentale est une des dimensions. Ce diagnostic est à mettre en relation avec les travaux d'expertise s'intéressant notamment aux déterminants de la réussite scolaire. À titre d'illustration, dans la France contemporaine, la majorité des inégalités d'acquis cognitifs constatés à l'entrée reste imputable aux écarts de compétences mesurés dès l'entrée au cours préparatoire, eux-mêmes très différenciés socialement (Caille et Rosenwald, 2006). Elle est également en lien avec les résultats des recherches conduites sur le devenir des enfants des familles défavorisées, ou n'offrant pas de modèle d'attachement stable et sécurisant, voire maltraitantes. Elle réfère enfin aux analyses des logiques d'entrée des mineurs dans la délinquance. Les conclusions de ces différents travaux ont conduit à réévaluer l'impact de l'éducation familiale et des conduites parentales sur le niveau de bien-être de l'enfant et, à plus long terme, sur les trajectoires socio-économiques individuelles.

Ces conclusions ont aussi mis en évidence les limites d'action des différentes institutions éducatives ou de sauvegarde de l'enfant. Le constat, formulé dès les années 1970 et 1980 d'un échec relatif de la démocratisation scolaire et des difficultés d'intégration des jeunes élevés en institution (dans le cadre de la protection de l'enfance, de l'enfance inadaptée ou de la protection judiciaire de la jeunesse) a conduit à repenser les politiques publiques. Dans le cas de la France, comme dans de

αποτυχίες της στρατηγικής
αποζημίωσης για τις πρόωρες ανισότητες
ανάπτυξης που παρατηρούνται ανάμεσα
στις γενιές.

Τα όρια των αντισταθμιστικών
στρατηγικών τροφοδοτούν το
ενδιαφέρον για προληπτικές
στρατηγικές

Οι δυσκολίες της δημόσιας δράσης να βελτιώσει -από το σχολείο, την αλληλεγγύη, και ακόμη και την προστασία της παιδικής ηλικίας - πρώιμη απόκλιση των τροχιών των συνηγόρων για σαφώς πιο προληπτικές στρατηγικές, η υποστήριξη των οποίων παρέχεται στην γονική λειτουργία ως μία από τις διαστάσεις. Η διάγνωση αυτή πρέπει να τίθεται σε σχέση με τα έργα εμπειρογνομosύνης που ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για τους καθοριστικούς παράγοντες της ακαδημαϊκής επιτυχίας. Για παράδειγμα, στη σύγχρονη Γαλλία, η πλειοψηφία των αναγνωρισμένων γνωστικών ανισοτήτων που παρατηρούνται, οφείλεται στα κενά δεξιοτήτων που μετρήθηκαν στο ξεκίνημα των προπαρασκευαστικών μαθημάτων, τα οποία είναι πολύ διαφοροποιημένα κοινωνικά (Caille και Rosenwald, 2006). Επίσης, συνδέεται με τα αποτελέσματα της έρευνας, η οποία διεξάγεται για το μέλλον των παιδιών από μειονεκτούσες οικογένειες ή δεν προσφέρει σταθερό και ασφαλές μοντέλο προσκόλλησης ή ακόμη και κατάχρησης. Τέλος, αναφέρεται σε αναλύσεις των λόγων της παραβατικότητας των ανηλίκων.

Τα πορίσματα αυτών των μελετών έχουν οδηγήσει σε επανεκτίμηση των επιπτώσεων της οικογενειακής εκπαίδευσης και της γονικής μέριμνας στην ευημερία του παιδιού και, μακροπρόθεσμα, στις μεμονωμένες κοινωνικοοικονομικές τροχιές.

Αυτά τα πορίσματα υπογράμμισαν
ακόμη τα όρια δράσης των διαφόρων

nombreux pays développés, l'investissement accru des pouvoirs publics depuis une quinzaine d'années dans des dispositifs visant à préparer et soutenir les parents dans leurs soins et leurs tâches éducatives auprès de leurs enfants est ainsi particulièrement manifeste. Il s'observe dans un nombre croissant de domaines : protection de l'enfance, santé publique, politiques éducatives, familiales, de prévention et de lutte contre la délinquance juvénile. Cette stratégie prend corps dans un renouveau des modes d'action sociale et d'assistance éducative à destination des familles : développement des interventions dans le champ du conseil, de la formation et de l'accompagnement des parents et futurs parents, des services de médiation familiale ainsi que de médiation culturelle ou sociale entre les familles et les différents services publics.	εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή τη διαφύλαξη του παιδιού. Από τη δεκαετία του 1970 και του 1980 υπήρξε η διαπίστωση μιας σχετικής αποτυχίας στο σχολείο εκδημοκρατισμού και των δυσκολιών ενσωμάτωσης των νέων ανθρώπων που μεγάλωσαν σε ίδρυμα (στο πλαίσιο της προστασίας της παιδικής ηλικίας, παιδιά ή δικαστικής προστασίας των νέων) οδήγησε στην επανεξέταση της δημόσιας πολιτικής. Στην περίπτωση της Γαλλίας, όπως και σε πολλές αναπτυγμένες χώρες ,η κυβέρνηση, κάνει συνεχείς επενδύσεις εδώ και 15 χρόνια σε διατάξεις που έχουν σχεδιαστεί και είναι ιδιαίτερα εμφανείς για να προετοιμάσουν και να υποστηρίξουν τους γονείς για την φροντίδα και τις εκπαιδευτικές εργασίες των παιδιών. Μπορεί να διαπιστωθεί σε έναν αυξανόμενο αριθμό τομέων: η προστασία των παιδιών, η δημόσια υγεία, οι εκπαιδευτικές και οι οικογενειακές πολιτικές, η πρόληψη και η καταπολέμηση της εγκληματικότητας των ανηλίκων. Η στρατηγική αυτή ενσωματώνεται στην ανανέωση των τρόπων κοινωνικής δράσης και της εκπαιδευτικής βοήθειας για τις οικογένειες: ανάπτυξη παρεμβάσεων στον τομέα της παροχής συμβουλών, κατάρτισης και υποστήριξης γονέων και μελλοντικών γονέων, υπηρεσίες διαμεσολάβησης καθώς και πολιτιστική ή κοινωνική διαμεσολάβηση μεταξύ οικογενειών και διαφορετικών δημόσιων υπηρεσιών.
Un déficit d'évaluation et d'ordonnancement des dispositifs Soutenir la fonction parentale pour renforcer la part des parents dans l'éducation de leurs enfants, voire pour prévenir les risques de défaillance et de maltraitance parentale, apparaît désormais comme une idée de « bon sens » préconisée par un nombre croissant d'acteurs publics. Pour autant, ce mouvement relève en partie d'un affichage de priorités plus que de réalisations concrètes et les crédits affectés restent limités. À titre d'illustration, les Réseaux d'écoute, d'appui et d'accompagnement des parents (Réaap), installés depuis 1999, plafonnent en dessous de 50 millions d'euros de crédits, tous financeurs confondus (État, collectivités locales, Caf et MSA). Cette notion recouvre surtout une grande diversité de dispositifs, souvent disparates et localisés, dont le succès est conditionné	Έλλειψη αξιολόγησης και προγραμματισμός των διατάξεων Υποστηρίζει τη γονική λειτουργία προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος των γονιών στην εκπαίδευση των παιδιών τους ή να αποτραπεί ο κίνδυνος της αποτυχίας και της γονικής κατάχρησης. Τώρα εμφανίζεται ως μια ιδέα "κοινής λογικής" που υποστηρίχθηκε από έναν αυξανόμενο αριθμό δημόσιων φορέων. Ωστόσο, το κίνημα αυτό είναι εν μέρει

par leur adaptation aux publics « cibles » : parents « ordinaires » à l'épreuve de la désunion du couple, parents populaires face à l'institution scolaire, parent isolé et/ou en grande difficulté psychosociale... Au regard des évaluations disponibles, quelle est l'efficacité des dispositifs de soutien à la fonction parentale du point de vue du bien-être de l'enfant ? Il est à souligner qu'à ce stade, l'essentiel des dispositifs n'ont pas fait l'objet d'une évaluation spécifique quant à leur « impact ». Sur la base d'une évaluation des moyens mis à disposition, le rapport de l'Igas de 2004 avait conclu à une pertinence des Réaap tout en soulignant un déficit de structuration et de pilotage des réseaux (Roussille et Nosmas, 2004). À ce diagnostic semble s'ajouter, au regard des observations sur le terrain, une difficulté persistante de stabilisation des bonnes pratiques et des référentiels d'intervention, ainsi que le maintien d'un nombre limité de parents inclus dans ces dispositifs, en dépit de l'intérêt voire de l'originalité manifeste de nombreuses initiatives (dont, par exemple, le développement des universités populaires de parents dédiées à la relation parents-école). Si l'on considère la médiation familiale, celle-ci bénéficie d'un cadre légal favorable et de financements. Pourtant, si le nombre de médiations familiales est en augmentation continue depuis 2003, les différents rapports publics (Médiateur de la République, Défenseur des enfants, etc.) ont constaté que la médiation familiale jouait toujours un rôle très marginal dans le processus de traitement des conflits, sa pratique restant très inégale selon les lieux et les tribunaux. Du point de vue de la prise en compte de l'intérêt de l'enfant, les premiers résultats d'évaluation (Cnaf, Fenaméf) feraient apparaître que si « seulement » 51 % des médiations étudiées ont permis d'aboutir à un accord écrit et à une résolution du conflit total ou partiel, 62,4 % estiment	εκδήλωση προτεραιοτήτων και όχι συγκεκριμένων επιτευγμάτων και τα κονδύλια που διατίθενται παραμένουν περιορισμένα. Ενδεικτικά, τα δίκτυα ακρόασης, υποστήριξης και συνοδείας γονέων (REEAP), που εγκαταστάθηκαν από το 1999, κάλυψαν πιστώσεις κάτω των 50 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ όλοι οι χρηματοδότες (κράτος, τοπικές αρχές, Υπηρεσία Οικογενειακών Παροχών και ΑΜΜ). Αυτή η έννοια καλύπτει ιδίως μια μεγάλη ποικιλία διατάξεων, συχνά ανόμοιων, των οποίων η επιτυχία εξαρτάται από την προσαρμογή τους για τους κοινούς τους "στόχους": οι γονείς βρίσκονται σε δοκιμασία για την έλλειψη ενότητας μεταξύ των δύο, η αντιμετώπιση των γονέων προς το σχολικό ίδρυμα, του απομονωμένου ή με ψυχοκοινωνικές δυσκολίες γονέα... Με βάση τις διαθέσιμες αξιολογήσεις, πόσο αποτελεσματικοί είναι οι μηχανισμοί υποστήριξης για τη λειτουργία των γονέων από την άποψη της ευημερίας του παιδιού; Πρέπει να σημειωθεί ότι σε αυτό το στάδιο, οι περισσότεροι από τους μηχανισμούς δεν αξιολογήθηκαν ειδικά για τον «αντίκτυπο» τους. Με βάση μια αξιολόγηση των διαθέσιμων πόρων, η έκθεση Igas το 2004 είχε ως συμπέρασμα τη συνάφεια των γονέων τονίζοντας την έλλειψη διάρθρωσης και διαχείρισης των δικτύων (Roussille και Nosmas, 2004). Η διάγνωση αυτή φαίνεται να επιδεινώνεται από τις επιτόπιες παρατηρήσεις, την επίμονη δυσκολία στη σταθεροποίηση των ορθών πρακτικών και των κριτηρίων παρέμβασης, καθώς και τη διατήρηση περιορισμένου αριθμού γονέων που περιλαμβάνονται σε αυτές τις διατάξεις, το ενδιαφέρον ή ακόμα και την πρωτοτυπία πολλών πρωτοβουλιών (συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της ανάπτυξης δημοφιλών πανεπιστημίων γονέων αφιερωμένων στη σχέση γονέων-σχολείων). Η οικογενειακή διαμεσολάβηση επωφελείται από ένα ευνοϊκό νομικό πλαίσιο και χρηματοδότηση. Εάν ο
---	---

que la médiation les a aidés à trouver des solutions concernant les besoins des enfants, et 30,4 % que leur relation avec leurs enfants est meilleure. Ces analyses mériteraient d'être approfondies (Delannoy, 2009).

Un recours à l'expérimentation pour mieux démontrer l'impact sur le développement des enfants

Dans la période la plus récente, on constate la tentative d'expérimenter des protocoles d'intervention auprès des parents en fonction d'un ciblage mieux ajusté de leurs difficultés et d'un pilotage étayé par une démarche robuste d'évaluation. Parmi les (trop) rares exemples, on peut citer l'expérimentation « La mallette des parents », réalisée dans l'académie de Créteil et évaluée par l'École d'économie de Paris. L'objectif de cette expérimentation était d'accroître la participation des parents d'élèves à la scolarité de leurs enfants en évaluant les effets de la mise en place d'ateliers d'accompagnement et de débats pour renouer le lien avec le milieu scolaire. Parmi les effets notables l'on a observé (par comparaison à un groupe témoin) une implication plus forte comme parents d'élèves, une amélioration sensible du comportement des enfants (moins d'absentéisme, moins d'exclusions temporaires) et un impact sur certains résultats scolaires en français, notamment pour les exercices les plus simples, à la portée des élèves faibles (l'intervention agissant d'abord sur les motivations et les comportements). Cette évaluation tend à démontrer qu'une politique simple et peu coûteuse peut avoir des effets sur le rapport des parents à l'école et sur la socialisation des élèves.

Dans un autre registre, voir aussi la recherche-intervention CAPEDP (Compétences parentales et attachement dans la petite enfance : diminution des

αριθμός της οικογενειακής διαμεσολάβησης αυξάνεται ακόμα από το 2003 στις διάφορες δημόσιες εκθέσεις (Διαμεσολαβητής, Συνήγορος του παιδιού, κλπ.), έχει διαπιστωθεί ότι για την οικογενειακή διαμεσολάβηση πάντα έπαιξε ένα περιθωριακό ρόλο η διαδικασία αντιμετώπισης των συγκρούσεων, πρακτική του οποίου παραμένει άνιση, σύμφωνα με τις θέσεις και τα δικαστήρια. Από την άποψη του να ληφθεί υπόψη το συμφέρον του παιδιού, τα πρώτα αποτελέσματα της αξιολόγησης (Εθνικό Ταμείο Οικογενειακών Επιδομάτων, Fenamef [1] Εθνική Ομοσπονδία οργανώσεων οικογενειακής διαμεσολάβησης) θα μπορούσαν να φανερώσουν ότι εάν "μόνο" το 51% των ερευνών που μελετήθηκαν, επέτρεψε την επίτευξη γραπτής συμφωνίας με πλήρη ή μερική επίλυση συγκρούσεων, το 62,4% πιστεύει ότι η μεσολάβηση τους βοήθησε να βρουν λύσεις στις ανάγκες των παιδιών και το 30,4% ότι η σχέση τους με τα παιδιά τους είναι καλύτερη. Αυτές οι αναλύσεις αξίζουν περαιτέρω διερεύνηση (Delannoy, 2009).

Η προσφυγή σε πειραματισμό για να αποδειχθεί καλύτερα ο αντίκτυπος τους στην ανάπτυξη των παιδιών.

Κατά την πιο πρόσφατη περίοδο, επιχειρήθηκε πειραματισμός με πρωτόκολλα παρέμβασης με τους γονείς με βάση την καλύτερη στόχευση των δυσκολιών και της καθοδήγησής τους, που υποστηρίζονται από μια ισχυρή προσέγγιση αξιολόγησης. Μεταξύ των (πολύ) σπάνιων παραδειγμάτων, μπορεί κανείς να παραθέσει το πειραματισμό "Το πακέτο των γονέων", που πραγματοποιήθηκε στην ακαδημία του Κρετένγ και αξιολογήθηκε από την Οικονομική Σχολή του Παρισιού. Στόχος αυτού του πειράματος ήταν η αύξηση της συμμετοχής των γονέων στη σχολική φοίτηση των παιδιών τους αξιολογώντας τα αποτελέσματα της δημιουργίας

risques liés aux troubles de santé mentale et promotion de la résilience). Initiée en région parisienne depuis 2008, elle consiste à intervenir de façon précoce auprès de mères isolées en difficulté sociale, pendant la grossesse et jusqu'aux deux ans de leur premier enfant. L'intervention CAPEDP vise à promouvoir les comportements de santé positifs (alimentation, santé...) durant la grossesse et les premières années de vie de l'enfant, les soins adaptés à l'enfant, l'attachement et une relation mère-enfant de qualité, les compétences parentales dont la gestion des comportements difficiles, le recours au réseau familial, l'accès aux crèches et au réseau sanitaire et social de la petite enfance, le développement personnel de la mère (contacts avec le système de soins, avec l'environnement social, l'accès à la formation professionnelle et au monde du travail). L'étude menée actuellement en Île-de-France permettrait d'évaluer la valeur ajoutée d'une intervention codifiée sur la mise en place des premiers liens, le développement et la santé de l'enfant. L'intervention est surtout représentative des nouvelles interventions globales telles qu'elles se développent dans les pays anglo-saxons : il s'agit de travailler à la fois sur le retour vers l'emploi, la santé, les compétences parentales et le recours aux modes de garde. Ces interventions sont orientées vers un ensemble cohérent d'objectifs (Boisson, 2008).

Faire correspondre à la diversité des publics une diversité des dispositifs

La question de la connaissance des publics ainsi que celle de l'évaluation sont centrales pour l'analyse de l'impact de ces dispositifs sur le développement et la socialisation de l'enfant, les pratiques parentales et la qualité des relations parents-professionnels, la satisfaction des usagers et des bénéficiaires. En matière de soutien à la parentalité, le

εργαστηρίων υποστήριξης και συζητήσεων για την επανασύνδεση με το σχολικό περιβάλλον. Αυτή η αξιολόγηση τείνει να δείξει ότι μια απλή και ανέξοδη πολιτική μπορεί να έχει επιπτώσεις στη σχέση των γονέων με το σχολείο και την κοινωνικοποίηση των σπουδαστών. Από μια άλλη άποψη, ας δούμε επίσης την έρευνα-παρέμβαση CAPEDP (Γονείς και προσκόλληση στην πρώιμη παιδική ηλικία: Μείωση των κινδύνων για διαταραχές της ψυχικής υγείας και προαγωγή της ανθεκτικότητας). Η παρέμβαση αυτή ξεκίνησε στην περιοχή του Παρισιού από το 2008. Η πρόωρη παρέμβαση συνίσταται σε απομονωμένες μητέρες με κοινωνική δυσκολία κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και έως δύο έτη μετά από το πρώτο παιδί τους. Η παρέμβαση CAPEDP έχει ως στόχο να προωθήσει την υγεία (τρόφιμα, υγεία...) και τη θετική συμπεριφορά κατά την εγκυμοσύνη και τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού, τη φροντίδα για το παιδί, την προσήλωση και την ποιότητα στη σχέση μητέρας-παιδιού, οι γονικές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης και της διαχείρισης των προκλητικών συμπεριφορών, η χρήση του οικογενειακού δικτύου, η πρόσβαση σε βρεφικούς σταθμούς, στο δίκτυο υγείας και πρώιμης κοινωνικής παιδικής ηλικίας, την προσωπική ανάπτυξη της μητέρας (επαφές με το σύστημα υγείας, με το κοινωνικό περιβάλλον, πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση και στον κόσμο της εργασίας). Η τρέχουσα μελέτη στην Île-de-France θα αξιολογούσε την προστιθέμενη αξία μιας κωδικοποιημένης παρέμβασης στην καθιέρωση των πρώτων δεσμών, της ανάπτυξης και της υγείας των παιδιών. Η παρέμβαση αντιπροσωπεύει κυρίως τις νέες παγκόσμιες παρεμβάσεις που αναπτύσσονται στις αγγλοσαξονικές χώρες : πρόκειται για την εργασία, την επιστροφή στην απασχόληση, την υγεία, τις γονικές δεξιότητες και την προσφυγή στους τρόπους φύλαξης. Αυτές οι

passage de la théorie à la pratique ne saurait faire l'économie d'une connaissance fine des conditions d'exercice de la fonction parentale, variables selon la trajectoire et la situation socio-économique des familles. De plus, dès lors que certains des dispositifs peuvent se révéler intrusifs dans la vie privée des bénéficiaires, il s'agit d'accompagner leur développement par une démonstration de leur plus-value en matière de bien-être et d'inclusion des jeunes générations. Certains modes d'intervention peuvent susciter un embarras chez une partie des professionnels, pour partie imputable à un déficit de diagnostic et d'évaluation dans le contexte français, pourtant seuls à même de valider les bonnes pratiques. Cette inspiration doit enfin délimiter nettement son domaine de pertinence : elle trouve ses limites notamment dans les cas où l'intérêt de l'enfant se trouve durablement compromis par son environnement familial ou dès lors que la violence physique ou psychologique d'un parent sur un ex-conjoint vient invalider les bénéfices attendus d'une démarche de médiation familiale ou de maintien des liens.	παρεμβάσεις προσανατολίζονται προς ένα συνεκτικό σύνολο στόχων (Boisson, 2008). Αντιστοιχία της πολυφωνίας του κοινού με μια ποικιλία διατάξεων Το ζήτημα της γνώσης των κοινών, καθώς και της αξιολόγησης είναι μεγίστης σημασίας για την ανάλυση των επιπτώσεων αυτών των διατάξεων στην ανάπτυξη και την κοινωνικοποίηση του παιδιού, στις πρακτικές της γονικής μέριμνας και στην ποιότητα των σχέσεων γονέων-επαγγελματιών, την ικανοποίηση των χρηστών και των δικαιούχων. Σχετικά με την υποστήριξη προς τους γονείς, η μετάβαση από τη θεωρία στην πράξη δεν μπορεί να αποκτήσει μια καλή γνώση των συνθηκών της άσκησης της γονικής λειτουργίας, ανάλογα με την τροχιά και την κοινωνικό-οικονομική κατάσταση των οικογενειών. Επιπροσθέτως, δεδομένου ότι, ορισμένες από τις διατάξεις μπορεί να παρενοχλούν την ιδιωτική ζωή των δικαιούχων, είναι θέμα υποστήριξης της ανάπτυξής τους, αποδεικνύοντας την προστιθέμενη αξία τους όσον αφορά την ευημερία και την ένταξη των νεότερων γενεών. Ορισμένοι τρόποι παρέμβασης ενδέχεται να προκαλέσουν αμηχανία σε ορισμένους επαγγελματίες, εν μέρει λόγω της έλλειψης γνώσης και αξιολόγησης του γαλλικού πλαισίου. Ωστόσο, βρίσκονται μόνο σε θέση να επικυρώσουν την ορθή πρακτική της. Τέλος, αυτή η έμπνευση πρέπει να οριοθετηθεί με σαφήνεια το πεδίο εφαρμογής της : βρίσκει τα όριά της, ιδίως σε περιπτώσεις όπου τα συμφέροντα του παιδιού είναι μονίμως σε κίνδυνο από το οικογενειακό του περιβάλλον ή ως εκ τούτου, ότι η σωματική ή ψυχολογική βία ενός γονιού προς τον πρώην σύζυγο απλά ακυρώνει τα αναμενόμενα οφέλη από μια διαδικασία διαμεσολάβησης ή διατήρησης δεσμών.
---	---

	[1] Fenamef (Εθνική Ομοσπονδία οργανώσεων οικογενειακής διαμεσολάβησης) : Η Fenamef, δημιουργήθηκε το 1991 ως αποτέλεσμα του 1ου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου της οικογενειακής μεσολάβησης. Η Fenamef συγκεντρώνει πάνω από 500 σημεία παρέμβασης σε όλη την επικράτεια: υπηρεσίες οικογενειακής διαμεσολάβησης, χώρους συσκέψεων και οικογένειας, κέντρα κατάρτισης, μέρη της διαμεσολάβησης μεταξύ των γενεών, οικογενειακής διαμεσολάβησης σε καταστάσεις της γήρανσης, σχολικής διαμεσολάβησης. Η Fenamef προορίζεται για την προώθηση της τήρησης, διατήρησης ή αποκατάστασης της οικογενειακής σχέσης, την ανάπτυξη της διαμεσολάβησης και την επαγγελματοποίηση των δραστών
--	--

ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας επέλεξα να προχωρήσω στη μετάφραση του παραπάνω κειμένου με θέμα «*Η Διεθνής Σύμβαση σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού (1989)*». Τα δικαιώματα των παιδιών αποτελούν ένα θέμα μεγάλου ενδιαφέροντος, καθώς και η υποστήριξη της γονικής μέριμνας για την προάσπιση των συμφερόντων των παιδιών. Τα παραπάνω άρθρα προστατεύουν τα δικαιώματα των ανθρώπων και κυρίως των παιδιών, τα οποία έχουν ανάγκη τη στήριξη των κηδεμόνων τους. Είναι μεγίστης σημασίας να μην στερείται κανένα παιδί τα δικαιώματα του, καθώς και να παρέχεται επιπλέον βοήθεια σε περιπτώσεις που την καθιστούν απαραίτητη, αποσκοπώντας με αυτόν τον τρόπο στην υλοποίηση ενός ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου για το κάθε παιδί. Έπειτα, αφού εντόπισα τα κείμενα ενδιαφέροντος μου για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας, τα απέστειλα στην επόπτρια καθηγήτρια κ. Φωτεινή Καρλάφτη και αφού έλαβα την έγκριση της, τα προώθησα στον κ. Πολίτη.

1. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

Το επικοινωνιακό πλαίσιο για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας αφορά τη μετάφραση ειδικού κειμένου με γλώσσα πηγή την γαλλική και γλώσσα στόχο την ελληνική. Το κείμενο αφετηρίας αντλήθηκε από την ιστοσελίδα “Cairn.info”. Η ιστοσελίδα “cairn.info” αποτελεί πηγή άρθρων που φέρει στην επιφάνεια θέματα που αφορούν τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες. Ο οργανισμός αγωνίζεται για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης τους και τα θεμελιώδη δικαιώματα τους. Καλύπτει τρεις αλληλοσυμπληρούμενες προσεγγίσεις: την ευαισθητοποίηση για την προστασία των δικαιωμάτων για περισσότερους από πέντε εκατομμύρια ανθρώπους κάθε χρόνο σε όλο τον κόσμο συμβάλλοντας νομικά στα θύματα των παραβιάσεων των δικαιωμάτων των παιδιών υποστηρίζοντας τοπικούς εταίρους με προγράμματα με σκοπό τη βοήθεια των παιδιών. Κατόπιν προσωπικής έρευνας και περιήγησης στην ιστοσελίδα του “cairn:info”, επέλεξα το εν λόγω κείμενο, το οποίο διαθέτει αρκετή ειδική ορολογία, κυρίως νομική. Εύλογα, για την επίλυση ενδεχομένων προβλημάτων και την ορθή μετάφραση του κειμένου ήταν απαραίτητη η έρευνα τεκμηρίωσης αλλά και η αξιοποίηση των σωστών ηλεκτρονικών ή έντυπων λεξικών για την εύρεση της αντίστοιχης ορολογίας στη γλώσσα στόχο. Επίσης, το κείμενο έχει πληροφοριακό χαρακτήρα, ενημερώνοντας τον γαλλόφωνο πληθυσμό για τη Σύμβαση του 1989 που προστατεύει θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών σε όλο τον κόσμο, καθώς και την υποστήριξη της γονικής μέριμνας προκειμένου να υπερασπιστούν τα δικαιώματα των παιδιών τους.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΦΕΤΗΡΙΑΣ

Το πρώτο κείμενο αφετηρίας είναι στη γαλλική γλώσσα και περιέχει πολλές εκφράσεις και όρους που συναντούμε σε επίσημα νομικά κείμενα, παρουσιάζοντας τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών όπως και αναφέρονται στη Σύμβαση του 1989. Έπειτα, στο δεύτερο κείμενο αφετηρίας παρουσιάζονται τα καθήκοντα των γονιών προκειμένου να υπερασπιστούν αυτά τα δικαιώματα. Στο εν λόγω πρώτο κείμενο υπερασπίζονται δικαιώματα παιδιών σε όλες τις χώρες όπως επίσης αναλύεται η Σύμβαση του 1989. Αποτελεί ένα κείμενο, στο οποίο αναλύονται τα δικαιώματα μεγίστης σημασίας για τη ζωή των παιδιών. Στο δεύτερο κείμενο, γίνεται λόγος για την αντιμετώπιση κάποιων δυσκολιών που τυχόν αντιμετωπίζουν τα παιδιά και τα μέτρα που μπορεί να λάβει ο κηδεμόνας προκειμένου να υποστηρίξει ψυχολογικά και οικονομικά το παιδί.

A) Χρήση ρημάτων

Σε όλη την έκταση του κειμένου-πηγή χρησιμοποιείται εκλεπτυσμένο και ειδικό λεξιλόγιο με προσεγμένη σύνταξη. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται πολλές φορές την παθητική φωνή τονίζοντας την πράξη, όπως για παράδειγμα *«tous les États du monde ont ratifié le traité, est notamment destiné à consacrer entendu comme le droit pour l'enfant»*. Επίσης, εντοπίζουμε τη χρήση του γερονδίου σε πολλά σημεία των κειμένων προέλευσης. Ενδεικτικά σημεία που εντοπίζεται η χρήση του είναι τα εξής: *«en tenant compte..., en lui conférant des droits particuliers, la santé faisant l'objet d'un article spécifique..»*. Χρησιμοποιείται προκειμένου να προσδοθεί επίσημος χαρακτήρας, καθώς επίσης να επισημανθεί ότι μια πράξη γίνεται παράλληλα με την άλλη όπως επίσης και για την περιγραφή μιας άποψης ή ενός σκοπού σχετικά με μια πράξη. Τέλος, μέσα στο κείμενο είναι πολύ συχνή η χρήση γ' πληθυντικού ή γ' ενικού. Με αυτό τον τρόπο το ύφος του κειμένου παραμένει περισσότερο απρόσωπο και εξυπηρετεί σωστά το σκοπό του κειμένου που είναι ενημερωτικός, συνεπώς απαιτείται μια προσέγγιση περισσότερο απρόσωπη.

B) Χρήση συνάψεων και εκφράσεων

Στο κείμενο αφετηρίας υπάρχουν αρκετές εκφράσεις και συνάψεις, καθώς αποτελεί δείγμα φυσικότητας της γλώσσας. Μια δυσκολία που έπρεπε να αντιμετωπιστεί βρίσκεται στο επίπεδο της μετάφρασης, στον εντοπισμό κάποιας αντίστοιχης έκφρασης ή σύναψης στα ελληνικά, ώστε το αποτέλεσμα του μεταφρασμένου να είναι εξίσου φυσικό, να υπάρχει ροή στο λόγο χωρίς να είναι φανερό ότι αποτελεί μετάφραση άλλου κειμένου. Τέτοια παραδείγματα είναι τα εξής: *«mis en evidence (υπογραμμίζω), la prise en compte (λαμβάνω υπόψη)»*.

Γ) Το ύφος του κειμένου αφετηρίας

Το κείμενο αφετηρίας διαθέτει το δικό του ύφος το οποίο είναι εν μέρει άμεσο με την αποφυγή επεξήγησης των πληροφοριών, δεν υπάρχει δηλαδή πλατειασμός και δεν επιμένει στην επεξήγηση λεπτομερειών, προτιμώντας δηλαδή να δίνει πληροφορίες με έναν άμεσο τρόπο, ώστε να είναι ξεκάθαρες προς τον αναγνώστη. Από την άλλη το ύφος είναι πληροφοριακό είναι απρόσωπο και επίσημο.

3) ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Κατά τη μεταφραστική διαδικασία αντιμετωπίστηκαν αρκετές μεταφραστικές δυσκολίες. Έχουν αναφερθεί σε γενικές γραμμές και στο παραπάνω κείμενο. Συνεπώς, σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν με βάση τη θεωρία της μετάφρασης.

A) Σημασιολογικά ή μορφολογικά προβλήματα κατά τη διαδικασία του μεταφραστικού έργου

Είναι η πρώτη φορά που κλήθηκα να μεταφράσω ένα ειδικό νομικό κείμενο τέτοιας έκτασης. Αρχικά, αντιμετώπισα πολλά σημασιολογικά προβλήματα. Σε κάποια σημεία, αντιμετώπισα κάποιες δυσκολίες στην κατανόηση κάποιων φράσεων ή κάποιων όρων, με αποτέλεσμα να γίνει εμφανής η λάθος μετάφραση. Ωστόσο μετά από πολλές αναγνώσεις επετεύχθη η κατανόηση των κειμένων. Για παράδειγμα με δυσκόλεψε ιδιαίτερα η περίοδος «*reste imputable aux écarts de compétences mesurés dès l'entrée au cours préparatoire*», την οποία προσπάθησα να μεταφράσω πολλές φορές αλλά δεν έβγαινε σωστό νόημα. Έτσι, μετά από σκέψη και τη βοήθεια της επιβλέπουσας καθηγήτριας μου κ. Καρλάφτη μετέφρασα το σημείο αυτό ως «*οφείλεται στα κενά δεξιοτήτων που μετρήθηκαν στο ξεκίνημα των προπαρασκευαστικών μαθημάτων*». Ο μακροπερίοδος λόγος που διαθέτει το γαλλικό κείμενο ήταν ιδιαίτερο δύσκολος ως προς τη μετάφραση του. Υπό άλλες συνθήκες, αν το νόημα ήταν δυσκολονόητο λόγω της μεγάλης έκτασης του λόγου, θα προχωρούσα στο χωρισμό της περιόδου σε διαφορετικές προτάσεις. Ωστόσο, δεν ήθελα να επέμβω στο κείμενο αφετηρίας, καθώς δεν το θεώρησα απαραίτητο, διότι θα έχανε με αυτόν τον τρόπο τη συνοχή του. Για παράδειγμα, στο σημείο «*L'intervention CAPEDP vise à promouvoir les comportements de santé positifs (alimentation, santé...), durant la grossesse et les premières années de vie de l'enfant, les soins adaptés à l'enfant, l'attachement et une relation mère-enfant de qualité, les compétences parentales dont la gestion des comportements difficiles, le recours au réseau familial, l'accès aux crèches et au réseau sanitaire et social de la petite enfance, le développement personnel de la mère (contacts avec le système de soins, avec l'environnement social, l'accès à la formation professionnelle et au monde du travail)*», το οποίο μεταφράζεται ως «*Η παρέμβαση CAPEDP έχει ως στόχο να προωθήσει τη θετική υγεία (τροφή, υγεία...) την συμπεριφορά κατά την εγκυμοσύνη και τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού, τη φροντίδα για το παιδί, η προσήλωση και μια ποιότητα της σχέσης μητέρας-παιδιού, η γονικές δεξιότητες, περιλαμβανομένης και της διαχείρισης των προκλητικών συμπεριφορών, η χρήση του οικογενειακού δικτύου, πρόσβαση σε φυτώρια και σε δίκτυο*

υγείας και κοινωνικής της πρώιμης παιδικής ηλικίας, την προσωπική ανάπτυξη της μητέρας (επαφές με το σύστημα υγείας, με το κοινωνικό περιβάλλον, πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση και στον κόσμο της εργασίας)». Με αυτό το παράδειγμα, αντιλαμβανόμαστε πως πρόκειται για μια μετάφραση που παρόλο το μακροπερίοδο λόγο, ο λόγος ρέει φυσικά. Δεύτερον, ξεκινώντας αυτή τη διαδικασία, η έρευνα τεκμηρίωσης δεν ήταν επαρκής, καθώς δυσκολεύτηκα στην κατανόηση των νοημάτων. Συνεπώς, ήταν απαραίτητο να ακολουθήσω μια νέα έρευνα τεκμηρίωσης της ορολογίας του ειδικού κειμένου προκειμένου να αντιμετωπιστεί η δυσκολία επεξεργασίας των νέων πληροφοριών που αντιμετώπισα κι εγώ και όλοι οι νέοι μεταφραστές, ώστε να είμαι σίγουρη για το τελικό αποτέλεσμα.

Όσον αφορά τα μορφολογικά προβλήματα, υπήρξε μια δυσκολία στη μεταφορά του λόγου από τη μια γλώσσα στην άλλη. Εύλογα λοιπόν, προσπάθησα να αποστασιοποιηθώ από τις γλωσσικές δομές του κειμένου αφετηρίας κατά τη μετάφραση του και την απόδοση στη γλώσσα άφιξης, ωστόσο, κάποιες φορές ήταν αδύνατο. Ωστόσο, στην περίοδο *«Ces conclusions ont aussi mis en évidence les limites d'action des différentes institutions éducatives ou de sauvegarde de l'enfant.»*, προχώρησα στην αλλαγή της σύνταξης προκειμένου να προσαρμοστεί στα δεδομένα της ελληνικής γλώσσας και να εξαχθεί μια σωστή σύνταξη.

B) Εξωγλωσσικά προβλήματα και προβλήματα μεταφοράς

Για τη μετάφραση ενός κειμένου, δεν είναι σημαντικό μόνο να γνωρίζουμε επαρκώς τις γλώσσες του κειμένου αφετηρίας και του κειμένου στόχου ή να κάνουμε έρευνα τεκμηρίωσης, αλλά πρέπει να έχουμε μια εξοικείωση με τον πολιτισμό του εκάστοτε κράτους και τη γλώσσα του οποίου καλούμαστε να μεταφράσουμε. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να ενημερωνόμαστε για τις εξελίξεις των ζητημάτων αυτών. Τέλος, η περιήγηση στις επίσημες ιστοσελίδες, καθώς και η ανάγνωση νομικών κειμένων είναι απαραίτητη για να έρθουμε σε επαφή με τη γαλλική γλώσσα και τον πολιτισμό.

Γ) Γραμματικά και συντακτικά προβλήματα

Κατά τη διαδικασία της μετάφρασης, αντιμετώπισα κάποια γραμματικά και συντακτικά προβλήματα με αποτέλεσμα κάποια αποσπάσματα της μετάφρασης να χάνουν το νόημα και να δυσχεραίνουν την κατανόηση του νοήματος από τον αναγνώστη. Για παράδειγμα, στο δεύτερο άρθρο, η φράση *«la majorité des inégalités d'acquis cognitifs constatés à l'entrée en 6e reste imputable aux écarts de compétences mesurés dès l'entrée au cours préparatoire, eux-mêmes très différenciés socialement»*, δημιουργεί σύγχυση στον μεταφραστή καθώς υπάρχει μακροπερίοδος λόγος. Μετά από σκέψη μεταφράστηκε ως εξής: *«η πλειοψηφία των ανισοτήτων οφείλεται στα κενά δεξιοτήτων που μετρήθηκαν στο ξεκίνημα των προπαρασκευαστικών μαθημάτων στην αρχή του 6^{ου} άρθρου και λαμβάνονται υπόψη στην αρχή του προπαρασκευαστικού μαθήματος»*. Ένα εξίσου δύσκολο σημείο είναι το *«...Réaap...»*, υπάρχον στο γαλλικό κείμενο, για το οποίο επέλεξα να μην προχωρήσω στη μετάφραση του, διότι δεν μπορούσα να εντοπίσω την συντομογραφία του στην ελληνική γλώσσα. Τέλος, στην

περίοδο «*La question de la connaissance des publics ainsi que celle de l'évaluation sont centrales pour l'analyse de l'impact de ces dispositifs sur le développement et la socialisation de l'enfant, les pratiques parentales et la qualité des relations parents-professionnels, la satisfaction des usagers et des bénéficiaires*», δυσκολεύτηκα να καταλάβω το νόημα της πρότασης καθώς αν το μεταφράζαμε κατά λέξη δε θα έβγαζε κανένα απολύτως νόημα. Έτσι, προσπάθησα να ακολουθήσω μια πιο ελεύθερη μετάφραση μεταφέροντας το νόημα του κειμένου αφετηρίας προς το κείμενο αφίξεως. Επομένως, το μετέφρασα ως εξής «*Το ζήτημα της γνώσης των κοινών καθώς και της αξιολόγησης είναι κεντρικής σημασίας για την ανάλυση των επιπτώσεων αυτών των συσκευών στην ανάπτυξη και την κοινωνικοποίηση του παιδιού, στις πρακτικές γονικής μέριμνας και στην ποιότητα των σχέσεων γονέων-επαγγελματιών, την ικανοποίηση των χρηστών και των δικαιούχων.*»

Δ) Λεξιλογικά προβλήματα

Στα εν λόγω κείμενα, τα κείμενα αφετηρίας, η ορολογία απαιτεί προσεκτική προσέγγιση του κειμένου. Αρχικά, η προσπάθειά μου να βρω αντίστοιχα αρκτικόλεξα οδήγησε σε αρκετά λάθη λόγω της μη επαρκούς έρευνας, καθώς και της μη επαρκούς εξοικείωσης μου με τέτοιου είδους κείμενα. Για παράδειγμα αρχικά το αρκτικόλεξο «REEAP», το οποίο δεν μεταφράζεται αντίστοιχα στην ελληνική γλώσσα, όπως και τα «Snaf, l'OCDE» μεταφράστηκαν ως εξής: «*Εθνικό Ταμείο Οικογενειακών Επιδομάτων, Οργανισμός Οικονομικού Συντονισμού και Ανάπτυξης*» (ωστόσο δεν υπάρχει αντίστοιχη συντομογραφία-αρκτικόλεξο). Παράλληλα, παρατήρησα πως χρησιμοποιείται ιδιαίτερα γερούνδιο και μετοχές, οι οποίες επαναλαμβάνονται μέσα στο κείμενο, προσδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην πράξη. Επίσης, ένα θέμα δυσκολίας που προέκυψε ήταν οι συντομογραφίες και τα αρκτικόλεξα τα οποία δεν ήταν εφικτό να μεταφραστούν όλα. Συγκεκριμένα, τα εξής αρκτικόλεξα και συντομογραφίες «Cide, Snaf, l'OCDE (*Organisation de coordination et de développement économiques*)», μεταφράζονται ως εξής «*ΔΣΔΠ, Εθνικό Ταμείο Οικογενειακών Επιδομάτων, Οργανισμός Οικονομικού Συντονισμού και Ανάπτυξης*». Στην περίπτωση της «Fenaméf», η μετάφραση παρέμεινε ως έχει καθώς δεν εντοπίστηκε αντίστοιχη μετάφραση του εξής αρκτικόλεξου στην ελληνική γλώσσα. Στην αρχή υπήρχε το ενδεχόμενο της μεταγραφής, όμως αργότερα συνειδητοποίησα ότι δεν θα έχει κάποιο νόημα, παρά μόνο την παραπληροφόρηση του αναγνώστη. Έτσι, αποφάσισα να μην προχωρήσω στη μετάφραση ως αρκτικόλεξο, έτσι ώστε να αποφευχθεί μια ενδεχόμενη λανθασμένη απόδοση που θα αποπροσανατολίζει τον αναγνώστη. Έτσι προχώρησα σε σχόλιο του μεταφραστή επεξηγώντας την έννοια του αρκτικόλεξου, καθώς επίσης γράφοντας την ελληνική εκδοχή του οργανισμού αυτού. Τέλος, το Ile- de France παρέμεινε ως έχει.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

Με βάση όλα αυτά που προαναφέρθηκαν για την εκπόνηση της συγκεκριμένης μετάφρασης, υπάρχει η δυνατότητα αξιολόγησης της ποιότητας της, καθώς παράλληλα και της μεταφραστικής διαδικασίας που έλαβε χώρα. Διατηρώντας τη δομή και το κατάλληλο γλωσσικό επίπεδο, είναι εμφανές ότι στο κείμενο αφίξεως είναι ορθές οι γλωσσικές επιλογές, καθώς διατηρείται από τη μια γλώσσα στην άλλη το ίδιο ύφος αλλά και το νόημα που συναντούμε στο κείμενο αφετηρίας. Διεξήχθη μια μεγάλη έρευνα τεκμηρίωσης του ειδικού λεξιλογίου και ορολογίας, καθώς επίσης και από τις παρατηρήσεις που δέχτηκα κατά την εκπόνηση της εργασίας, καθώς και προχώρησα στις ενδεχόμενες διορθώσεις που δέχτηκα από την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου. Επιπροσθέτως, είναι σκόπιμο να επισημανθεί το μακροδομικό επίπεδο των κειμένων, το οποίο είναι εμφανές σε όλη την έκταση τους, εξυπηρετώντας την επικοινωνιακή και πληροφοριακή λειτουργία των κειμένων αφίξεως. Σχετικά με τις λεξιλογικές και ορολογικές επιλογές που εντοπίζονται στα πλαίσια της της νομικής μετάφρασης, πιστεύω ότι με την έρευνα μου και την καθοδήγηση από την επιβλέπουσα καθηγήτρια είναι κατάλληλες και το μεταφρασμένο κείμενο θα μπορούσε να υπάρχει σε κάποια ιστοσελίδα επίσημου νομικού περιεχομένου. Παρά τη μικρή εμπειρία που κατέχω στη μετάφραση κειμένων νομικού περιεχομένου, προσπάθησα να εντοπίσω και να χρησιμοποιήσω τις κατάλληλες αντιστοιχίες, ώστε να βγει ένα ορθό αποτέλεσμα. Το πληροφοριακό υλικό, κατά την άποψη μου, μεταφέρθηκε από τα κείμενα αφετηρίας προς τα κείμενα αφίξεως με τις κατάλληλες συντακτικές προσαρμογές στην κάθε γλώσσα, αν και σε πολλά σημεία δε χρειάστηκε να επέμβω τόσο συντακτικά όσο γραμματικά. Ένα άλλο θέμα που τίθεται, είναι η μορφή του μεταφράσματος, την οποία προσπάθησα να διατηρήσω, καθώς θεώρησα ότι θα έπρεπε μορφολογικά να είναι όμοιο.

Τέλος, σχετικά με την αξιολόγηση της μετάφρασης, είναι σημαντικό να κινηθούμε στα πλαίσια της μικροδομής (λεξιλόγιο-σημασιολογία, μορφοσύνταξη) και της μακροδομής (υφολογία, πραγματολογία). Παρ'όλες τις δυσκολίες που αντιμετώπισα στα κείμενα αυτά, θεωρώ πως ο βαθμός δυσκολίας ήταν μεγάλος, διότι απαιτούσε αρκετή έρευνα έτσι ώστε να επιτευχθεί η σωστή απόδοση μιας φράσης, ακόμη και της πιο μικρής και ασήμαντης (φαινομενικά) λέξης. Για το κείμενο αυτό δηλαδή χρειάστηκε μεγάλη μεταφραστική προσπάθεια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με βάση όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, για την εκπόνηση της συγκεκριμένης μετάφρασης χρειάστηκε μια μεγάλη μεταφραστική προσπάθεια, καθώς ο βαθμός δυσκολίας του, ως νομικό κείμενο ήταν αρκετά μεγάλος. Χρειάστηκε αρκετός χρόνος και αρκετή μελέτη, ώστε να επιτευχθεί ένα σωστό αποτέλεσμα και να αποδοθούν δυο κείμενα υψηλού γλωσσικού επιπέδου που να ανταποκρίνονται στα κείμενα αφετηρίας. Έτσι, με βάση όλα όσα διδάχθηκα αυτά τα χρόνια στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών

Μετάφρασης και Διερμηνείας, προσπάθησα να συντάξω ένα κείμενο που να ανταποκρίνεται στη μελέτη μου και την ειδίκευση μου, καθώς η νομική μετάφραση αποτελεί το αντικείμενο μελέτης και εργασίας που θα ήθελα να ακολουθήσω τα επόμενα χρόνια.

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΓΛΩΣΣΑ ΛΕΞΙΚΑ

- Fortsakis, T. (2013). ΓΑΛΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ- ΕΛΛΗΝΟ-ΓΑΛΛΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΩΝ, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη
- Colette,L., Pandelodimos, T. (2012) ΕΛΛΗΝΟ-ΓΑΛΛΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ, Αθήνα, Εκδόσεις Τσιγαρίδα

ΜΟΝΟΓΛΩΣΣΑ ΛΕΞΙΚΑ

- Robert, P. (2016). LE PETIT ROBERT DE LA LANGUE FRANCAISE, Paris, Le Robert
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2011). ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ, Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΛΕΞΙΚΑ

- IATE, InterActive Terminology for Europe (<http://iate.europa.eu/SearchByQuery.do>)
- Glosbe (<https://el.glosbe.com/>)

ΕΝΤΥΠΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τσίγκου, Μ. (2012). Γλωσσολογία και Μετάφραση, Αθήνα, Εκδόσεις Διάυλος
- Γούτσος, Δ. (2012). Γλώσσα (Κείμενο, ποικιλία, σύστημα), Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- La Convention Internationale relative aux Droits de l'Enfant (1989) (<https://www.humanium.org/fr/texte-integral-convention-internationale-relative-droits-enfant-1989/>)
- <https://www.cairn.info/revue-informations-sociales-2010-4-page-30.htm?contenu=resume>
- <https://www.cairn.info/revue-informations-sociales-2010-4-page-34.htm>
- <http://www.fenamef.asso.fr/>

